

ה.פ. 472/98

בבית המשפט המחוזי בחיפה

בתי המשפט

01 כפני: השופט ש. כרלינר

02

03 המבקש: אל חאג' זוהיר

04

= נגד =

05

המשיבים:

06

1. ועדת הבחירות המרכזית כפר יאסיף

07

2. פקיד הבחירות לרשות המקומית כפר יאסיף

08

3. מיכאל דאוד

09

4. סלים ספיה

10

5. איאד חאג'

11

6. סלים נדכן שחאדה

12

7. פרחאת פראח

13

8. נעים שחאדה

14

9. מחמוד טחיבש

15

10. אכרס פרח

16

11. מחמוד עבדאללה

17

12. פהר חטיב

18

13. אחמד קעקוש

19

פסק - דין

20

1. ביום 10.11.98 נערכו בחירות לראשות המועצה המקומית כפר יאסיף ולמועצה
עצמה. הוגשו ערעורי בחירות הן באשר לבחירה לראשות המועצה (בש"א 6942/98)
והן באשר לבחירת החברים במועצה, והערעור דנן נוגע לבחירת חברי המועצה
וחלוקת המנדטים כמתחייב מתוצאות הבחירות.

21

22

2. באשר לערעור בבש"א 6942/98 שענינו בחירת ראש המועצה, ניתן בו ביום
20.11.98 פסק דין ובו נקבע כי הוכח "שהבחירות לא התנהלו כחוק", כנדרש
בסעיף 72(א)(1) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות) התשכ"ה-1965. בפסק הדין
שם צויין:

23

24

25

26

27

28

29

30

31

"עד לצהרי יום הבחירות, מספר עשרות מצביעים, כ-40 ניתן
לשער, שהיו בחזקת "מי שמחמת מחלה או מום אינו מסוגל לבצע
את הפעולות המעשיות בתא ההצבעה לבדו" (סעיף 61(ב) לחוק),
הצביעו בעזרת נציגים אחרי שאנשי ועד של הקלפי יצאו אליהם
אל מחוץ לבנין הקלפי זיהו אותם, ואיפשרו לנציג להצביע.
הליך זה הוא פסול, כמוסבר ברע"א 414/94 חוסיין מרעי נ'
ועדת הבחירות למועצה המקומית פרדיס, מפי כב' השופטת דורנר.
הוא פגם מהותי עליו לא ניתן להתנות, ובמקרה דנן, נעשה גם

ה.פ. 472/98

בבית המשפט המחוזי בחיפה

בתי המשפט

01

בהיקף כזה העשוי להשפיע על תוצאות הבחירות לאור הפעם של
שני קולות בלבד בין המערער לבין המשיב מס' 3.

02

03

במצב דברים זה, אין מנוס מקביעה שהבחירות לא נוהלו כחוק
בכל הקלפיות. על כך אין צורך בהסתמכות על התצהירים.
פרוטוקול ועדת הבחירות מצהיר יום הבחירות, שם צויין כי
"הוסכם שמה שארע עד כה לא יימשך יותר", מדבר בעד עצמו".

04

05

06

הפסק דלעיל ניתן לאחר שמיעת טענות הצדדים. לא נערכה שם חקירה של 20

07

המצהירים שעליהם התבטט הערעור בתיק כש"א 6942/98 הנ"ל. בפרוטוקול ועדת

08

הבחירות מיום 10.11.98, בשעה 11:45 נרשם ויכוח בין יו"ר הועדה מר חוסאם

09

חיר לבין חבר הועדה מר ג'מאל שריף ובסיכום נרשם "הוסכם שמה שאירע עד

10

כה לא יימשך יותר". בפרוטוקול ועדת הבחירות שנערך ונחתם לפי סעיף 66(א)

11

לחוק רשומה גם הערה זאת שרשמה פקידת הבחירות:

12

13

"בשעה 9.00 לערך דיווחתי למפקח הארצי על הבחירות טלפונית
כי כמספר קלפיות ניתנה הוראה ליושבי ראש ועדות הקלפי לקבל
גם "נציגים" של בעלי זכות בחירה, כאשר האחרונים אינם
נמצאים פיזים בקלפי אלא מוזהים ע"י מי מועדת הקלפי מחוץ
לקלפי התראתי מפני יו"ר ועדת הבחירות מר חוסאן חיר, שבאם
יקרה הדבר שנית אאלץ לערב את משטרת ישראל. קיבלתי את דבריו
לפיהם הוראה כזו ניתנה בצורה מפורשת בהדרכה (הכוונה להדרכה
שניתנה על ידי פקידי משרד הפנים, לחברי ועדות הקלפי, סמוך
לפני הבחירות - ש.ב.) אך מעתה והלאה ידאג שהמקרים לא יחזרו
שנית. בסופו של דבר הפעלתי את שיקול דעתי ונמנעתי מלהזמין
ולאגיש תלונה למשטרה ושלחתי את יו"ר ועדת הבחירות ליישם את
הוראתי בשטח".

14

15

16

17

18

19

3. ההבדל בין הנתונים שעמדו בפני בתיק כש"א 6942/98 הנ"ל לבין אלה שבתיק

20

הנוכחי, נוגע לשני ענינים: האחד, שם עמדו להכרעה תוצאות הבחירות שלגביהן

21

שני קולות יכלו להכריע את הכף, בשאלה מיהו המועמד השני שיעמוד מול המועמד

22

הזוכה בסיבוב השני בבחירות לראשות המועצה. לעומת זאת, במקרה דנן, מדובר

23

בבחירות למועצה עצמה, והפערים בין הרשימות גדולים בהרבה משני קולות והפער

24

הנחוץ לצורך ההשפעה על תוצאות הבחירות, היינו על חלוקת המנדטים, גדול

25

בהרבה.

26

27

28

הנתון השני השונה במקרה דנן מן הנתונים שעמדו בפני כש"א 6942/98 ענינו

29

30

31

ה.פ. 472/98

בכ"ת המשפט המחוזי בחיפה

בתי המשפט

01 בכך שבמקרה דנן נחמך הערעור רק על ידי שני מצהירים. המצהיר האחד רק הפנה
02 להליך שבבש"א 6942/98 ואילו המצהיר השני רק אישר את תוצאות הבחירות ואת
03 הנתונים לגביהן כמופיע בסיכום ההצבעה שצורף לערעור. למצהיר זה מר נאסר
04 יוסף סמארה, הרשיתי להעיד ועדותו לא היתה אמינה. החלטתי כי המערער דנן
05 יוכל להסתמך על התצהירים שבבש"א 6942/98 הנ"ל, רק אם אפשר יהיה לחקור את
06 המצהירים שם, על תצהיריהם. רוב רובם של המצהירים לא התייצבו להליך דנן על
07 מנת להיחקר על תצהיריהם, ואותם אלה שנחקרו, לא היו אמינים.

08
09 במצב דברים זה, אני יכול לקבוע, כי בהליך הנוכחי הוכח בפני שרק מספר
10 זעום של מצביעים הצביעו בקלפיות באמצעות נציגים. לפי הערכתי, מדובר בכמות
11 שבין 4 מצביעים לבין 10 מצביעים לכל היותר.

12
13
14 4. סעיף 61 לחוק קובע את אופן ההצבעה בבחירות:

- 15 " (א) וכך מצביעים: בתא המסתיר את הבוחר מעיני זולתו נותן
16 הבוחר פתק הצבעה לתוך המעטפה שניתנה לו על-ידי ועדת
17 הקלפי, ואת המעטפה הוא מטיל לעיני ועדת הקלפי לתוך
18 הקלפי.
19 (ב) מי שמחמת מחלה או מום אינו מסוגל לבצע את הפעולות
20 המעשיות בתא ההצבעה לבדו, רשאי להביא אתו מלווה,
21 שפרטיו יירשמו בסרוטוקול, כדי לעזור לו בפעולת
22 ההצבעה; ואולם המלווה -
23 (1) לא יהיה מנהל או עובד בית אבות או מוסד אחר שבו
24 שוחה המצביע;
25 (2) לא ילווה ביום הבחירות יותר משני בוחרים".

26 כמות מסוימת של מצביעים הצביעה בבחירות על פי הנוהל האמור והדברים
27 רשומים בטופס מיוחד (טופס 7ב), לפי תקנה 19א לתקנות הרשויות המקומיות
28 (סדרי בחירות) התשכ"ה-1965. הליקוי שהוכח בבחירות, אינו נוגע להצבעת אותם
29 מצביעים כרשום בטפסים, אלא לכמות נוספת של מצביעים שלא הצביעו באופן
30 האמור לעיל, אלא באמצעות "שליחים".

31 אין חולק כי הצבעה באמצעות שליח כאמור, היא פגם חמור בהליך הבחירות

ה.פ. 472/98

בבית המשפט המחוזי בחיפה

בתי המשפט

01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

ובתקינותן, והדברים הוסברו בע.א. 411/94 חוסיין מרעי נ' ועדת הבחירות
למועצה המקומית פרדיס, פ"ד מח (4), 421, 428:

"נפגע עקרון יסוד שהוא בבסיס תחיקת הבחירות, שתכליתה להבטיח את מימוש רצון הבוחר ולשמור על טוהר הבחירות. לא זו בלבד שנפגע עקרון החשאיות, אלא שחופש הבחירות נשלל מעיקרו. לפני הבחורים הנכים לא עמדה האפשרות לבחור בין פתקי ההצבעה של כל המועמדים את פתק ההצבעה הרצוי להם. הם נשארו ככולים לפתק שנשאו עמם, שאין לדעת אם משקף הוא את רצונם, או שמא ניתן להם על ידי אדם הקרוב להם שאין הם מעיזים לדחות אותו, וכך נכפית עליהם הצבעה שאינה לרצונם".

הדברים אכן ברורים מתחיקת הבחירות כולה ומעקרונותיה, וגם לאור האמור בסעיף 61 הנ"ל: ההצבעה היא החלטה אישית, חשאית וחופשית שאותה מחליט המצביע "כתא המסתיר את הבוחר מעיני זולתו". חופש ההחלטה נשמר לבוחר עד לרגע בו הוא נמצא מול הפתקים שכתא ההצבעה המוסתר. כדי לממש את זכות הבחירה חייב הבוחר להגיע כעצמו, ואף בעזרת אחרים שעה שהוא נכה או מוגבל, לבנין הקלפי, ואף אל תא ההצבעה המוסתר. מי שאינו מסוגל או אינו מוכן להגיע אל חדר הקלפי ואל התא, אף אם הוא נכה ונעזר במלוה, אינו יכול להצביע. מי שמצביע בלא שנכנס אל התא המוסתר, הצבעתו פסולה.

ברור איפוא, לגבי המקרה דנן, כי היה פגם מהותי בניהול הבחירות בכך שלכמות מסוימת של מצביעים אופשר להצביע כאמצעות "שליחים", וכניגוד להוראות החוק.

5. בכך התמלא התנאי האחד לצורך קבלת הערעור. אך ה"בחירות ייססלו רק בהתקיים חשש כי הסטייה מן החוק השפיעה על מספר קולות שבגינם הוכרעו הבחירות". רע"א 414/94 הנ"ל, עמ' 428, רע"א 105/94 נאג'י נאטור נ' חאלד באדר, תקדין עליון 94(1), 1324. בענייננו, על מנת לקבל את הערעור דרוש להראות שאם היו נפסלים עשרת הקולות של אותם מצביעים שהצביעו על ידי "שליחים", היתה חלוקת המנדטים משתנה.

ה.פ. 472/98

בבית המשפט המחוזי בחיפה

בתי המשפט

01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

בבחירות בכפר יאסיף היו 4,897 בעלי זכות בחירה. הצביעו 4,509 בוחרים. הקולות הכשרים הסתכמו ב - 4,373 קולות. אחוז החסימה עמד על 298. המודד לכל מנדט הוא 356 קולות. השתתפו 11 רשימות.

שתי רשימות לא עברו את אחוז החסימה, והפער בינן לבין האחוז החסימה עמד על 46 ועל 95 קולות. מצב שתי רשימות אלה לא השתנה עקב הפגם בניהול הבחירות.

נותרו 9 רשימות המשתתפות בחלוקת המנדטים. מהן 5 שזכו בקולות העולים על המודד למנדט וזכו כל אחת ב-5 מנדטים. הקטנה שבהן זכתה ב - 454 קולות. זו שלאחריה זכתה ב-344 קולות. ההפרש הוא 110 קולות. 10 הקולות הפסולים לא יכלו איפוא להשפיע על חלוקת המנדטים מכח המודד.

6 מנדטים חולקו על פי עודף הקולות. העודף הגדול ביותר עמד על 344 קולות. הקטן ביותר שמכוחו זכתה רשימה במנדט עמד על 197 קולות. לרשימה הגדולה ביותר שלא זכתה במנדט מכח העודף, היה עודף של 178 קולות. ההפרש בינה לבין הרשימה הגדולה ממנה הוא 19 קולות. על כן, עשרת הקולות שניתנה למי מהרשימות שלא כחוק ולא נפסלו, לא יכלו לשנות מאומה, בחלוקת המנדטים שזכו בהן הרשימות בזכות עודף הקולות.

6. יוצא מכלל האמור לעיל: כ - 10 מצביעים הצביעו בבחירות, כך הוכח, שלא כחוק. את קולותיהם אסור היה לקבל, ופתקי הצבעתם פסולים. אותם 10 קולות לא היה בהם כדי לשנות את תוצאות הבחירות למועצה.

7. מכאן מתחייבת המסקנה, שהמערער לא עמד בדרישת סעיף 73(ב)(1) לחוק הבחירות לפיהם יבוטלו הבחירות רק אם נראה "שהליקוי המשמש עילה לערעור עלול היה להשפיע על התוצאות".

ה.פ. 472/98

בבית המשפט המחוזי בחיפה

בתי המשפט

- 01
- 02
- 03
- 04
- 05
- 06
- 07
- 08
- 09
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31

לפיכך אני מחליט לדחות את הערעור לגבי הבחירות למועצה המקומית כפר יאסיף.

ניתן היום 13/12/98, בהערך בעלי הדין.

המזכירות תודיע לעו"ד גלייטמן ולעו"ד חטיב (050-216200) כי פסק הדין ניתן ומהי תוצאתו.

ש. ברלינר - שופט

שם הקלדנית: רונית י.

